

VINGE

Tillståndshantering – Utmaningar och lösningar

PortInfra, Sveriges Hamnar och Västerås stad

Västerås den 3 april 2014

Advokat Maria Pajkull

Disposition

- Klassificering av muddermassor och regelverket
- Tillämpning i praxis (förorenade sediment)
- Ansvar för förorenade sediment
- Muddringsdispenser kontra tillstånd

www.vinge.se

2

VINGE

Klassificering av muddermassor

- Muddermassor är avfall enligt miljöbalkens definition
- Finns inga kriterier för när sedimenten klassas som förorenade eller som farligt avfall
- Oskarshamns hamn, MMD Växjö 2012-11-12, M 1048-11
 - Höga föroreningshalter av bl a zink
 - Beakta totalhalter, men även vad som är utlakningsbart
 - Inte självklart att det finns miljöskäl att belasta högklassiga deponeringsanläggningar med detta slam utan nyttiggörande är ett rimligt alternativ, särskilt med de inläsningsåtgärder som planeras i form av tät invallning.

www.vinge.se

3

VINGE

Tillståndsprovning

- Vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken
 - Muddring
 - Övertäckning av sediment
 - Uttyllnad
- Miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken
 - Uppläggning av muddermassor på land
 - Behandling, t ex avvattnig
 - Bortskaffning

www.vinge.se

4

VINGE

Tillämpning i praxis

1. Karlshamns hamn
 - Stabilisering alt uppläggning
2. Valdemarsviken
 - Stabilisering alt deponering i djuphåla
3. Lundbyhamnen
 - Dumpning i vattenområde med efterföljande täckning

www.vinge.se

5

VINGE

Karlshamns hamn

MÖD 2011-02-22, M 3488-10

- 13 000 m3 muddermassor
 - Höga halter kadmium och medelhöga halter av kvicksilver
- Anläggande av hamnplan genom stabilisering av muddermassor
 - S/S-metoden
 - Naturvårdsverket: Avslag pga bristande underlag
 - Länsstyrelsen: Metod som sådan OK, men provotid
 - MÖD: Tillräckligt beprövad metod, som förväntas medföra ett tillfredsställande resultat
- Uppläggning av muddermassor för avvattnig för att senare nyttja eller deponera massorna
 - Naturvårdsverket: Att anse som deponi för vilka kraven enligt deponeringsförordningen ska vara uppfyllda
 - Bolaget: Berett att inte låta massorna ligga längre än tre år. Uppläggnings syfte: terrängmodellering eller transport till godkänd deponi
 - MÖD: Avsikt att återvinna massorna inom tre år. Förutsättningar för mellanlagring uppfylls

www.vinge.se

6

VINGE

Valdemarsviken

MD Växjö 2010-02-12, M 1545-08

- Sanering 210 000 m³
 - Ca 550-600 ton krom (även höga halter kvicksilver)
- Tillstånd till muddring, avvattning, vattenrening och bl a stabilisering
- MD:s resonemang i tillåtighetsprövningen: Stabilisering kontra deponering i djuphåla med efterföljande täckning?
 - Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv vore det mindre kostsamt att deponera massorna i en djuphåla och täcka över massorna med sediment
 - Beklagat att sökanden hade valt bort detta alternativ (då Naturvårdsverket som anslagsgivande myndighet inte accepterade denna metod). Domstolen konstaterar att man är förhindrad att förelägga sökanden om att ansöka om sådant alternativ

7

VINGE

Lundbyhamnen

MÖD 2009-03-19, M 304-09

- Hantering av muddermassor, vars föroreningshalter (PCB, PAH, Cd, Hg, TBT) är så höga att de inte får tippas till havs enligt Göteborgs Hamns nuvarande tillstånd/dispens.
- Fyllning i hamnbassäng till + 5 meter i Göteborgs lokala höjdsystem innanför en 220 m lång skyddsvall. Därefter överlagring med minst en meter mäktigt lager av sjösand
- Dispens från förbudet att dumpa avfall till havs
- NV: Avslog ansökan. Avfall ska i första hand återvinnas eller deponeras på land. Med tanke på föroreningshalter är täckning ingen tillräcklig skyddsåtgärd. Risk att den skyddade barriären försvinner.
- MD: Dispens medges. Massorna kan med föreslagna skyddsåtgärder dumpas utan olägenhet. Till grund för bedömningen ligger redovisade erfarenheter från Sannegårdshamnen.
- MÖD: Ej PT

8

VINGE

Skiljelinjen mellan "rena" och förorenade sediment

Praxis under Naturvårdsverkets tid:

- Massor med föroreningsinnehåll t o m klass 4 (Naturvårdsverkets bedömningsgrunder Kust och Hav): OK att tippa till havs
- Massor med föroreningsinnehåll i klass 5: Hanteras på annat sätt
- TBT: 200 µg/kg TS => 100 µg/kg TS => ??

9

VINGE

Ansvar för förorenade sediment

MÖD 2014-01-21, mål nr M 1784-13

- Kommunen: Förelade Falkvarv att genomföra sedimentundersökningar
- Länsstyrelsen: Fastställde kommunens föreläggande
- MMD: Fastställde kommunens föreläggande
 - Falkvarv är verksamhetsutövare enligt miljöbalkens mening och solidariskt ansvarig med Falkenbergs kommun.
 - Återfunna föroreningar korresponderar med såväl varvs- som allmän hamnverksamhet
- MÖD: Fastställde kommunens föreläggande med ändring att analyser av vissa ämnen inte ska ske
 - Konstaterar att vissa av föroreningar har inte bolaget gett upphov till. Ska bolaget ändå vara solidariskt ansvarig för dessa ämnen?
 - Saknas rättsligt stöd att göra Falkvarv ansvarigt för efterbehandlingsåtgärder utöver vad som anses vara skäligt
 - Ej heller rimligt eftersom föroreningskadan till del har orsakats av diffusa källor och bolaget därmed har små möjligheter att regressvis kräva ersättning från andra verksamhetsutövare

10

VINGE

Muddringsdispens kontra tillstånd?

- Behovet av en prövad lokalisering för en längre tidshorisont
- "Problem": Dispensens avsaknad av rättskraft
- Lösning 1: Tillståndsprövning av verksamheten enligt 9 kap miljöbalken parallellt med dispensansökan
- Är tipning av muddermassor till havs miljöfarlig verksamhet?
 - Nej, enligt Naturvårdsverket
 - Jo, enligt miljöbalkens förarbeten
- MMD Lundbyhamnen, 2009
 - OK med sk frivilligt tillstånd, så länge detta föregås av dispensbeslutet
- MÖD Karlshamn, 2011
 - Dumpning ska enbart prövas enligt förbudsreglema och inte som miljöfarlig verksamhet
- Lösning 2: Anläggna havsdeponier motsvarande landdeponier? Behovet av kontinuitet kvarstår. Även behov av samordning.

2014-04-07

11

VINGE

Tack för uppmärksamheten!

VINGE

Maria Pajikull
Tel. 010 – 614 15 17
maria.pajikull@vinge.se

www.vinge.se

12